

## 9. MEKTUB

Ahmet Türkan tarafından yazıldı  
Pazar, 19 Mayıs 2024 08:24 -

---

### Dokuzuncu Mektub

                                                                           

(Yine o h lis talebesine g nderdiği mektubun bir par asıdır.)

S niyen: Ne r-i envar-ı Kur'aniyedeki muvaffakiyetin ve gayretin ve  evkin, bir ikr m-ı  l h dir, belki bir keramet-i Kur'aniyedir bir inayet-i Rabb niyedir. Sizi tebrik ediyorum. Ker met ve ikram ve inayetin bahsi geldiği m nasebetiyle, ker met ve ikramın bir farkını s yleyeceğim.   yle ki:

Ker metin izharı, zaruret olmadan zarardır.  kramın izharı ise, bir tahdis-i nimettir. EĞer ker met ile m   erref olan bir  ahıs, bilerek h rika bir emre mazhar olursa, o halde eğer nefs-i emmaresi b ki ise, kendine g venmek ve nefsine ve ke fine itimad etmek ve gurura d  mek cihetinde istidrac olabilir. EĞer bilmeyerek h rika bir emre mazhar olursa, mesel  birisinin kalbinde bir sual var, intak-ı bilhak nev'inden ona muvafık bir cevap verir; sonra anlar. Anladıktan sonra kendi nefsine değil, belki kendi Rabbisine itimadı ziyadele ir ve "Beni benden ziyade terbiye eden bir haf zim vardır." der, tevekk l n  ziyadele tirir. Bu kısım, hatarsız bir ker mettir; ihfasına m kellef değil, fakat fahr i in kasden izharına  alı mamalı.   nki onda z hiren insanın kesbinin bir medhali bulunduğundan, nefsine nisbet edebilir. Amma ikram ise; o, ker metin sel metli olan ikinci nev'inden daha sel metli, bence daha  l dir.  zharı, tahdis-i nimettir. Kesbin medhali yoktur, nefsi onu kendine isnad etmez.

  te karde im; hem senin hakkında, hem benim hakkımda, bahusus Kur'an hakkındaki hizmetimizde eskiden beri g rd Ğ m

## 9. MEKTUB

Ahmet Türkan tarafından yazıldı  
Pazar, 19 Mayıs 2024 08:24 -

---

sh: » (M: 33)

ve yazdığım ihsanat-ı İlahiye bir ikramdır; izharı, tahdis-i nimettir. Onun için sana karşı tahdis-i nimet nev'inden ikimizin hizmetimize ait muvaffakiyâtı yazıyorum. Biliyordum ki sende fahr değil, şükür damarını tahrik ediyor.

Sâlisen: Görüyorum ki: Şu dünya hayatında en bahtiyar odur ki: Dünyayı bir misafirhane-i askerî telakki etsin ve öyle de iz'an etsin ve ona göre hareket etsin. Ve o telakki ile, en büyük mertebe olan mertebe-i rızayı çabuk elde edebilir. Kırılacak şşe pahasına, daimî bir elmasın fiyatını vermez; istikamet ve lezzetle hayatını geçirir. Evet dünyaya ait işler, kırılmağa mahkm şşeler hükmündedir; bâkî umûr-u uhreviye ise, gayet sağlam elmaslar kıymetindedir. İnsanın fıtratındaki şiddetli merak ve hararetli muhabbet ve dehşetli hırs ve inadlı taleb ve hâkeza şedit hissiyatlar, umûr-u uhreviyeyi kazanmak için verilmiştir. O hissiyatı, şiddetli bir surette fâni umûr-u dünyeviyeye tevcih etmek, fâni ve kırılacak şşelere, bâkî elmas fiatlarını vermek demektir. Şu münasebetle bir nokta hatıra gelmiş, söyleyeceğim. Şöyle ki:

Aşk, şiddetli bir muhabbettir; fâni mahbublara müteveccih olduğ vakit ya o aşk kendi sahibini daimî bir azab ve elemde bırakır veyahut o mecazî mahbub, o şiddetli muhabbetin fiyatına değmediğ için bâkî bir mahbubu arattırır; aşk-ı mecazî, aşk-ı hakikîye inkılab eder.

İşte insanda binlerle hissiyat var. Herbirisinin aşk gibi iki mertebesi var. Biri mecazî, biri hakikî. Meselâ: Endişe-i istikbal hissi herkeste var; şiddetli bir surette endişe ettiğ vakit bakar ki, o endişe ettiğ istikbale yetişmek için elinde sened yok. Hem rızık cihetinde bir taahhüd altında ve kısa olan bir istikbal, o şiddetli endişeye değmiyor. Ondan yüzünü çevirip, kabirden sonra hakikî ve uzun ve gafiller hakkında taahhüd altına alınmamış bir istikbale teveccüh eder. Hem mala ve câha karşı şiddetli bir hırs gösterir.. bakar ki: Muvakkaten onun nezaretine verilmiş o fâni mal ve âfetli şöhret ve tehlikeli ve riyaya medar olan câh, o şiddetli hırsa değmiyor. Ondan, hakikî câh olan meratib-i maneviyeye ve derecat-ı kurbiyeye ve zâd-ı âhirete ve hakikî mal olan a'mal-i sâlihaya teveccüh eder. Fena haslet olan hırs-ı mecazî ise, âlî bir haslet olan hırs-ı hakikîye inkılab eder.

Hem meselâ: Şiddetli bir inad ile; ehemmiyetsiz, zâil, fâni umrlara karşı hissiyatını sarfeder. Bakar ki, bir dakika inada

## 9. MEKTUB

Ahmet Türkan tarafından yazıldı  
Pazar, 19 Mayıs 2024 08:24 -

---

sh: » (M: 34)

değmeyen birşey'e, bir sene inad ediyor. Hem zararlı, zehirli bir şey'e inad namına sebat eder. Bakar ki, bu kuvvetli his, böyle şeyler için verilmemiş. Onu onlara sarfetmek, hikmet ve hakikata münafîdir. O şiddetli inadı, o lüzumsuz umûr-u zâileye vermeyip, âlî ve bâkî olan hakaik-i îmaniyeye ve esasat-ı İslâmiyeye ve hidemat-ı uhreviyeye sarfeder. O haslet-i rezile olan inad-ı mecazî, güzel ve âlî bir haslet olan hakikî inada, -yani hakta şiddetli sebata- inkılab eder.

İşte şu üç misal gibi; insanlar, insana verilen cihazat-ı maneviyeyi, eğer nefsin ve dünyanın hesabıyla istimal etse ve dünyada ebedî kalacak gibi gafilane davransa, ahlâk-ı rezileye ve israfat ve abesiyete medar olur. Eğer hafiflerini dünya umûruna ve şiddetlilerini vezaif-i uhreviyeye ve maneviyeye sarfetse, ahlâk-ı hamîdeye menşe', hikmet ve hakikata muvafık olarak saadet-i dâreyne medar olur.

İşte tahmin ederim ki, nâsihlerin nasihatları şu zamanda tesirsiz kaldığının bir sebebi şudur ki: Ahlâksız insanlara derler: "Hased etme! Hırs gösterme! Adâvet etme! Inad etme! Dünyayı sevme!" Yani, fitratını değiştir gibi zâhiren onlarca mâlâyutak bir teklifte bulunurlar. Eğer deseler ki: "Bunların yüzlerini hayırlı şeylere çeviriniz, mecralarını değiştiriniz." Hem nasihat tesir eder, hem daire-i ihtiyarlarında bir emr-i teklif olur.

Râbian: Ulema-i İslâm ortasında "İslâm" ve "îman"ın farkları çok medar-ı bahsolmuş. Bir kısmı "ikisi birdir", diğer kısmı "ikisi bir değil, fakat biri birisiz olmaz" demişler ve bunun gibi çok muhtelif fikirler beyan etmişler. Ben şöyle bir fark anladım ki:

İslâmiyet, iltizamdır; îman, iz'andır. Tabir-i diğerle: İslâmiyet, hakka tarafgirlik ve teslim ve inkıyaddır; îman ise, hakkı kabul ve tasdiktir. Eskide bazı dinsizleri gördüm ki: Ahkâm-ı Kur'aniyeye şiddetli tarafgirlik gösteriyorlardı. Demek o dinsiz, bir cihette hakkın iltizamıyla İslâmiyete mazhardı; "dinsiz bir müslüman" denilirdi. Sonra bazı mü'minleri gördüm ki; ahkâm-ı Kur'aniyeye tarafgirlik göstermiyorlar, iltizam etmiyorlar.. "gayr-ı müslim bir mü'min" tabirine mazhar oluyorlar.

Acaba İslâmiyetsiz îman, medar-ı necat olabilir mi?



## 9. MEKTUB

Ahmet Türkan tarafından yazıldı  
Pazar, 19 Mayıs 2024 08:24 -

---